

*Міжнародна студентська науково – практична конференція
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ, ТЕХНІЧНИХ ТА
ЕКОЛОГО-СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СФЕР»*

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
«БЕРЕЖАНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

**Міжнародна студентська
науково-практична конференція**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ
АГРАРНИХ, ТЕХНІЧНИХ ТА ЕКОЛОГО-
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СФЕР**

*Збірник тез доповідей
(2 листопада 2023 року)*

БЕРЕЖАНИ 2023

УДК 654.071

*Рекомендовано Вченою радою
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
(Протокол № 3 від 31.10. 2023 року)*

Актуальні питання розвитку аграрних, технічних та еколого-соціально-економічних сфер: зб. матеріалів учасн. міжнародної студентської науково-практичної конференції / Бережани. ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут». 2023. 262 с.

Редакційна колегія:

Жибак М.М. – директор ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»;

Білик С. Г. – заступниця директора з навчальної та навчально-методичної роботи;

Судомир С. М. – завідувачка відділу навчально-науково-інноваційної діяльності;

Фльонц О. В. – декан агроінженерного факультету;

Ярема Л. В. – деканша факультету економіки та природокористування;

Бунько В. Я. – декан факультету енергетики та електротехніки;

Сливінська О.Б. – провідна фахівчиня з наукової роботи студентів відділу навчально-науково-інноваційної діяльності.

Відповідальний за випуск: Сливінська О.Б.

Укладач: Сливінська О.Б.

Адреса конференції:

47501, м. Бережани, вул. Академічна, 20

Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України “Бережанський агротехнічний інститут”

E-mail: studconf_bati@ukr.net

Web-сайт: <http://bati.nubip.edu.ua>

Відповідальність за зміст і достовірність публікації несуть автори доповідей та їх наукові керівники.

Розділ 5. Менеджмент сталого розвитку соціально-економічних систем

Гонта С.А., ЕАБм-23-1

Хмельницький національний університет

ДИСБАЛАНСИ У СИСТЕМІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ «ОСВІТНІ ПРОЦЕСИ – ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Науковий керівник – Диха М.В., д.е.н., професорка

Забезпечення конкурентоспроможності, сталого соціально-економічного розвитку країни неможливе без формування та ефективного використання інтелектуального капіталу. Основу інтелектуального капіталу формують насамперед нові знання. Значимість інтелектуального капіталу в системі забезпечення інноваційного розвитку детальніше описано у публікації [1].

У сучасному світі швидких змін та інновацій виникає важлива проблема невідповідності / відставання освіти, отриманої здобувачами у вищих навчальних закладах, та потреб ринку праці, який еволюціонує [2].

Провчившись 4-6 років у вищому навчальному закладі, значна кількість випускників працюють не за спеціальністю, тобто отримана освіта не забезпечує їм відповідної роботи.

Статистичні дані свідчать, що близько 40-50% випускників у різних країнах світу працюють не за спеціальністю. Це вказує на серйозну проблему у взаємодії освітньої системи та ринку праці; дисбаланси освітніх процесів і практичної діяльності.

Основними причини цієї невідповідності/дисбалансів є:

- відставання освітніх програм від запитів, потреб ринку праці, який трансформується під впливом низки чинників;
- відставання відносно розвитку інновацій, відносно швидких змін у різних сферах діяльності, у т.ч. на ринку праці;
- формальний зв'язок між університетами та роботодавцями.

Наслідки дисбалансів освітніх процесів і практичної діяльності впливають не лише на послаблення індивідуальної реалізації випускників (неможливість повною мірою реалізувати свій потенціал), але й на втрати можливостей розвитку економіки країни у цілому (викликаючи втрату потенціалу різного роду та ресурсів).

Вплив дисбалансів освітніх процесів і потреб ринку праці проявляються у неможливості випускників навчальних закладів знайти роботу за спеціальністю, що може мати серйозні психологічні наслідки для випускників, включаючи втрату самооцінки та мотивації подальшого розвитку.

Економічні наслідки дисбалансів для ринку праці включають зниження можливостей використання кваліфікованих кадрів, що веде до зниження продуктивності праці та інноваційного потенціалу.

У цілому дисбаланси освітніх процесів і практичної діяльності обумовлюють також соціальні наслідки, погіршення соціальної безпеки [3], у т.ч. породжують зростання нерівності, безробіття та міграцію кваліфікованих кадрів у пошуках кращих можливостей.

За результатами напрацювань дослідників зазначимо, що теорії освіти, такі як теорія людського капіталу, підкреслюють важливість освіти для економічного розвитку. Проте, якщо освіта не відповідає потребам ринку, її цінність знижується.

Тому роль вищої освіти у сучасному суспільстві має бути переосмислена, щоб вона могла адекватно реагувати на швидкі зміни у світі та на ринку праці. Міжнародний досвід показує, що країни з більш гнучкими освітніми системами та тісним зв'язком між університетами та роботодавцями краще справляються із проблемою нівелювання дисбалансів.

Серед заходів, направлених на нівелювання дисбалансів зазначаємо такі:

- оновлення освітніх програм, а також методів навчання у відповідності до потреб ринку праці, включаючи інтеграцію практичних навичок та знань в освітній процес, які актуальні на галузевих ринках. Підвищення гнучкості освітніх траєкторій з метою адаптації освітніх процесів до змін на ринку праці;

- зміцнення зв'язків між університетами та роботодавцями через стажування, спільні проекти та консультації. Активна співпраця між університетами та органами місцевого самоврядування, інституціями;

- посилення розвитку навичок, таких як критичне мислення, комунікація, адаптивність, які є важливими на ринку праці, незалежно від спеціальності.

Отже, проблема дисбалансів освітніх процесів та практичної діяльності є актуальною та багатогранною. Її вирішення вимагає спільних зусиль університетів, роботодавців, органів влади та самих здобувачів вищої освіти. Тільки комплексний підхід та адаптація до швидко змінюваного світу може забезпечити випускникам можливість реалізувати свій потенціал на ринку праці.

Вирішення проблеми невідповідності освіти та потреб ринку праці є важливим для особистісної реалізації випускників та забезпечення сталого соціально-економічного розвитку країни.

Перспективи майбутнього розвитку освіти та практичної діяльності на ринку праці залежать від нашої здатності адаптовуватися та інновувати, враховуючи швидкі зміни у світі.

Використана література:

1. Диха М.В. Інтелектуальний капітал у системі забезпечення інноваційного розвитку країни. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2019. № 6. Т. 1. С. 42-46. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/10-13.pdf>; <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/8725>

2. Диха М.В., Диха В.В. Ринок праці: еволюційно-ретроспективний аспект наукових поглядів та сучасний контекст. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2019. № 2. С. 43-47. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/10-15.pdf>; <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/7941>

3. Диха М.В. Соціальна сфера України в контексті забезпечення соціальної безпеки. *Сучасні питання економіки і права: зб. наук. праць. Серія економічні науки.* К.: КиМУ, 2020. Випуск 1(11). С. 119-128. URL: <https://kymu.edu.ua/arkhiv-zbirnykiv-naukovykh-prats-suchasni-pytannya-ekonomiky-i-prava-2011-2018-rr/>; <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/9068>